

Nätverket Hälsofrämjande samhällsplanering

Nätverksträff torsdag 24 februari, kl 13-16

TEMA: Fritid, kultur, idrott, service

Nätverkets arbetsgrupp

Lizah Lund, Region Norrbotten mfl

Tyréns uppdragsgrupp

Karin Willis

Minna Jersenius

Karin von Sydow

MED FINANSIERING FRÅN

TEMA: Fritid, kultur, idrott, service

PROGRAM

Del 1: Introduktion – om dagens tema *(kl 13:05-13:20)*

Del 2: Inspiration och kunskapshöjning

Barnperspektivet i samhällsplaneringen, Folkhälsomyndigheten Emma Franzén (kl 13:20-13:40)

Flerkärnighet och landsbygdsnoder - med koppling mellan fritid, kultur, idrott och bebyggelsestruktur, Region Stockholm, Bette Lundh Malmros (kl 13:40-14:00)

Paus ca kl 14:00-14:10

Hållbar utevistelse vid storförskolor- ett pågående forskningsprojekt, Umeå universitet, Annika Manni (kl 14:10-14:30)

Del 3: Workshop– temat på kartan idag och i framtiden (kl 14:30-16:00)

Introduktion om strukturbild och om övningen

Stödjande strukturer för hälsa

Inom resp tema diskuteras vad som ska visas i kartor och relevanta analyser.

Tematisk indelning, utgångspunkt i stödjande samhällsarenor för hälsa.

1. Fritid, kultur, idrott, service (24/2)
2. Inkludering, sammanhållning, trygghet. (26/4)
3. Transporter (16/6)
4. Boende och närmiljö (27/10)

De stödjande strukturerna analyseras utifrån olika individers förutsättningar, åldrar, årstider, tätort och landsbygd mm.

Gestaltad livsmiljö och jämlikhet / jämställdhet ingår i alla som ett perspektiv.

Nätverksträffar 2022

Detta vill jag ha i kommande aktiviteter:

Kunskapshöjning hos
tjänstepersoner och
beslutsfattare

Samordna stöd till
kommunerna inkl
planeringsunderlag

Boende och
närmiljö

Värna och
tillgängliggör
naturen, trots tider
av exploatering

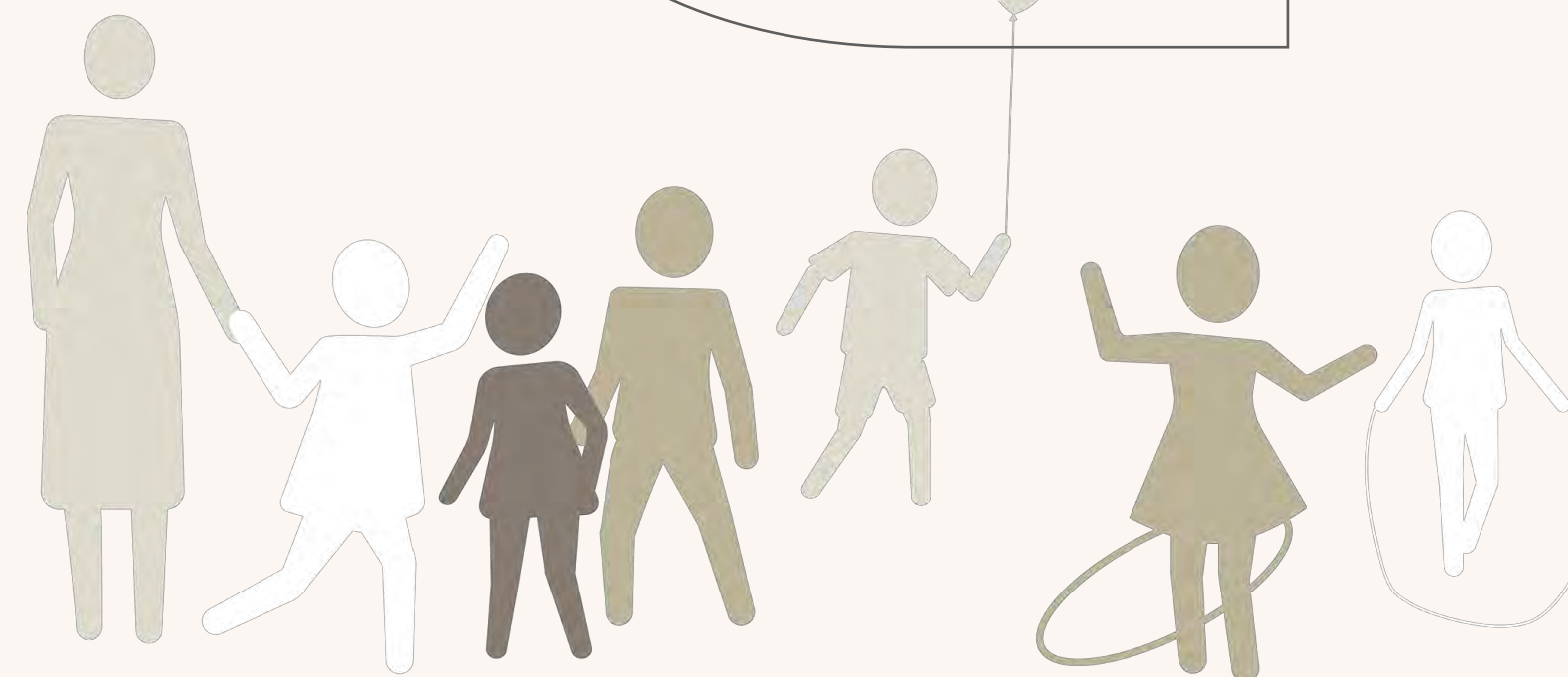
Inkludering,
sammanhållning,
trygghet.

Fritid, kultur,
idrott, service

Samarbetsformer,
goda och dåliga
exempel

Gemensamt
budskap

Transporter

Om PM hälsofrämjande samhällsplanering och regionalt budskap.

Syfte: Kunskapsunderlag, argumentsamling och stöd

- Sammanställning nationella mål och styrning, av relevans för Norrbotten
- Regionala målen, RUS, FHS.
- Argumentsamling för vikten av HSP
- Kunskapsunderlag för nätverket, kommuner och beslutsfattare

PM - Fritid, kultur, idrott, service

1. AGENDA 2030
2. REGIONAL UTVECKLING
3. FOLKHÄLSOPOLITISKA MÅL
4. NATIONELLA MILJÖMÅL,
5. TRANSPORTPOLITISKA MÅL
6. PLAN- OCH BYGGLAGEN
7. MÅL FÖR BOSTÄDER OCH SAMHÄLLSBYGGGANDE
8. NATIONELLA JÄMSTÄLLDHETSMÅL
9. LANDSBYGDSPOLITIK
10. POLITIK FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ
11. FRILUFTSPOLITISKA MÅL
12. AKTUELL FORSKNING

Del 2. Inspiration och kunskapshöjning

kl 13:20-13:40 **Barnperspektivet i samhällsplaneringen**, Folkhälsomyndigheten

Emma Franzén

13:40-14:00 **Flerkärnighet och landsbygdsnoder** - med koppling mellan fritid, kultur, idrott och bebyggelsestruktur, Region Stockholm, Bette Lundh Malmros

Paus ca kl 14:00-14:10

14:10-14:30 **Hållbar utevistelse vid storförskolor**- ett pågående forskningsprojekt, Umeå universitet, Annika Manni

Folkhälsomyndigheten

Barnperspektivet i samhällsplaneringen

Regional nätverksträff Norrbotten

Emma Franzén

Vem bär ansvar?

Individens
eget ansvar

Min hälsa

Samhällets ansvar
att skapa förusättningar

Folkhälsomyndigheten

Barn är känsligare än vuxna för påverkan från omgivande miljö

Att utsättas för riskfaktorer kan öka risken för negativa hälsoeffekter, till exempel försämrade kognitiva och beteendemässiga färdigheter hos barnet.

Det kan också förvärra besvär av redan befintliga sjukdomar.

Barns miljörelaterade hälsa är ojämlik

Barn har svårt att själva påverka vilka miljöer de vistas i, och barn som växer upp under sämre socioekonomiska förhållanden utsätts ofta i högre grad för olika riskfaktorer i bostaden och närmiljön.

Skolbarns hälsovanor

Barn till socioekonomiskt gynnade föräldrar deltar i högre grad i organiserad träning på fritiden. Att skolan främjar fysisk aktivitet blir därför extra viktigt.

Skolbarns hälsovanor

Fysisk aktivitet har en mängd positiva hälsoeffekter för barn och unga i skolåldern, t.ex. på kondition, muskelstyrka, blodtryck, blodfetter, bentäthet och BMI. Effekterna kan ses både på kort sikt och upp i vuxen ålder.

Skolbarns hälsovanor

Att vara fysiskt aktiv kan t.ex. handla om att promenera eller cykla till skolan, ägna sig åt olika former av idrott, ha aktiviteter på skolan eller leka med kamrater.

Fysisk aktivitet och utelek minskar med stigande ålder och en lägre aktivitetsnivå brukar rapporteras hos flickor än hos pojkar.

Skolbarns hälsovanor

Enligt WHO är det hela 81 procent av skolungdomarna i världen som rör för lite på sig. Barn och ungdomar spenderar mycket av sin vakna tid stillasittande och en del av denna tid är skärmrelaterad.

Den vardagsnära miljön

Jämlik hälsa

Fokusera både på universella insatser riktade till hela befolkningen och beakta särskilt de grupper i befolkningen som löper störst risk att drabbas av ohälsa.

Jämlik hälsa - barnperspektiv

Socioekonomi

Personer med sämre socioekonomiska förutsättningar har i allmänhet mindre inflytande över sin livssituation.

Funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning rapporterar sämre livsvillkor, sämre levnadsvanor och sämre hälsa än personer utan funktionsnedsättning.

Jämställdhet

Vem är det vi bygger för och på vilket sätt gör vi det? Får besluten och planerna olika konsekvenser för flickor och pojkar?

Vi har olika förutsättningar

Barnperspektiv och barnens perspektiv

I planering, utformning och förvaltning är det viktigt att den som planerar, gestaltar eller förvaltar har kunskap om barns förutsättningar och behov.

Barns och ungas delaktighet och inflytande behöver inkluderas i planeringsprocessen.

Barnkonventionen

Barnkonventionens artiklar 1-42 är
inkorporerade i svensk lag.
Barnkonventionen har samma status
som andra lagar i Sverige.

Barnombudsmannen – [Stöd och
verktyg](#)

[Barnkonsekvensanalys innan
övergång till fjärr och
distansundervisning](#)

Webbinarium 30 mars

Tillgång till vardagsnära natur ger bättre folkhälsa

Ett material framtaget i samarbete mellan Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna i Västerbotten, Uppsala och Skåne.

[Anmälan](#)

Fördjupningsseminarium senare i vår och i höst

- Folkhälsa, vikten av närhet till natur och naturens bidrag till social gemenskap.
- Attraktiv vardagsnära skog
- Barn behöver det gröna – i skolan och på fritiden

E-publikationer

Vår livsmiljös betydelse för en god och jämlik hälsa
Miljöhälsorapport 2021

Flerkärnighet och landsbygdsnoder

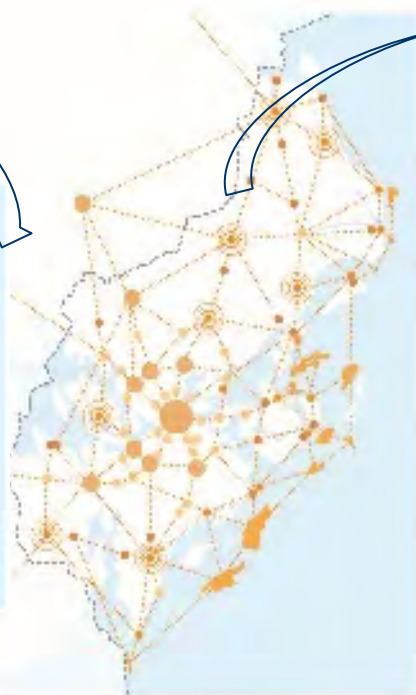
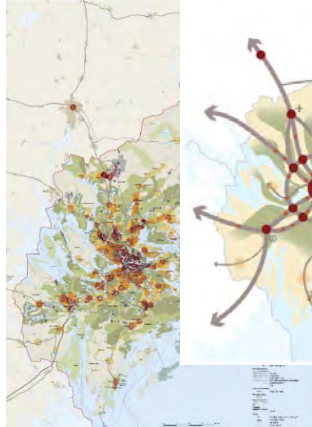
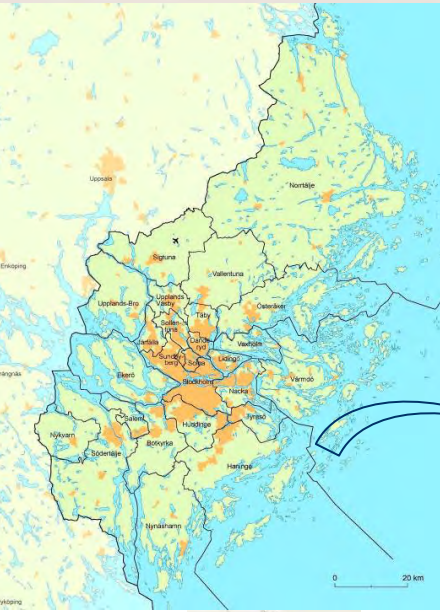
- med koppling mellan fritid, kultur, idrott och bebyggelsestruktur

Region Norrbotten 24 feb 2022

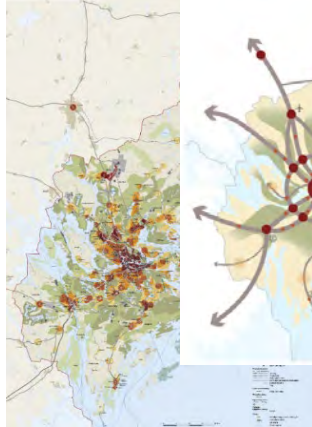
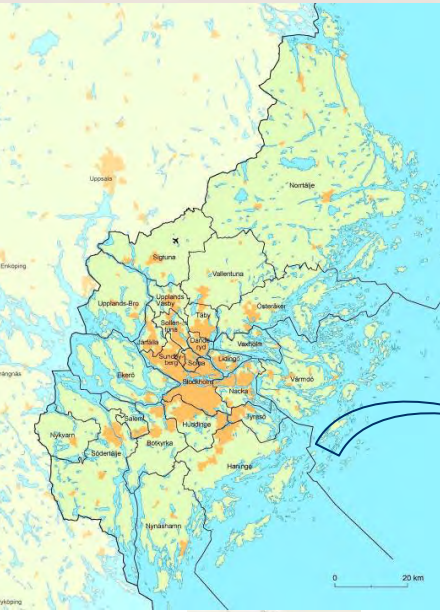
Bette Malmros, Region Stockholm, Regionledningskontoret

Att planera i olika skalor

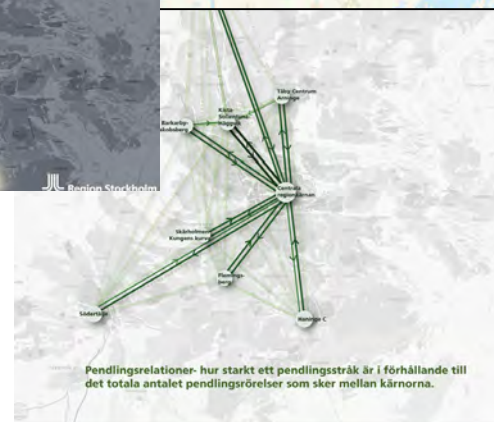

Att planera i olika skalor

Nyttan med flerkärnighet

- Tillgång till kollektivtrafik
- Mångsidighet – verksamheter, bostäder, utbildning, kvällsekonomi, service och handel
- Kontaktintensiva verksamheter
- Stadsbebyggelse med viss täthet
- Upplevelserika och varierade miljöer
- Torg, parker, grönområden och mötesplatser

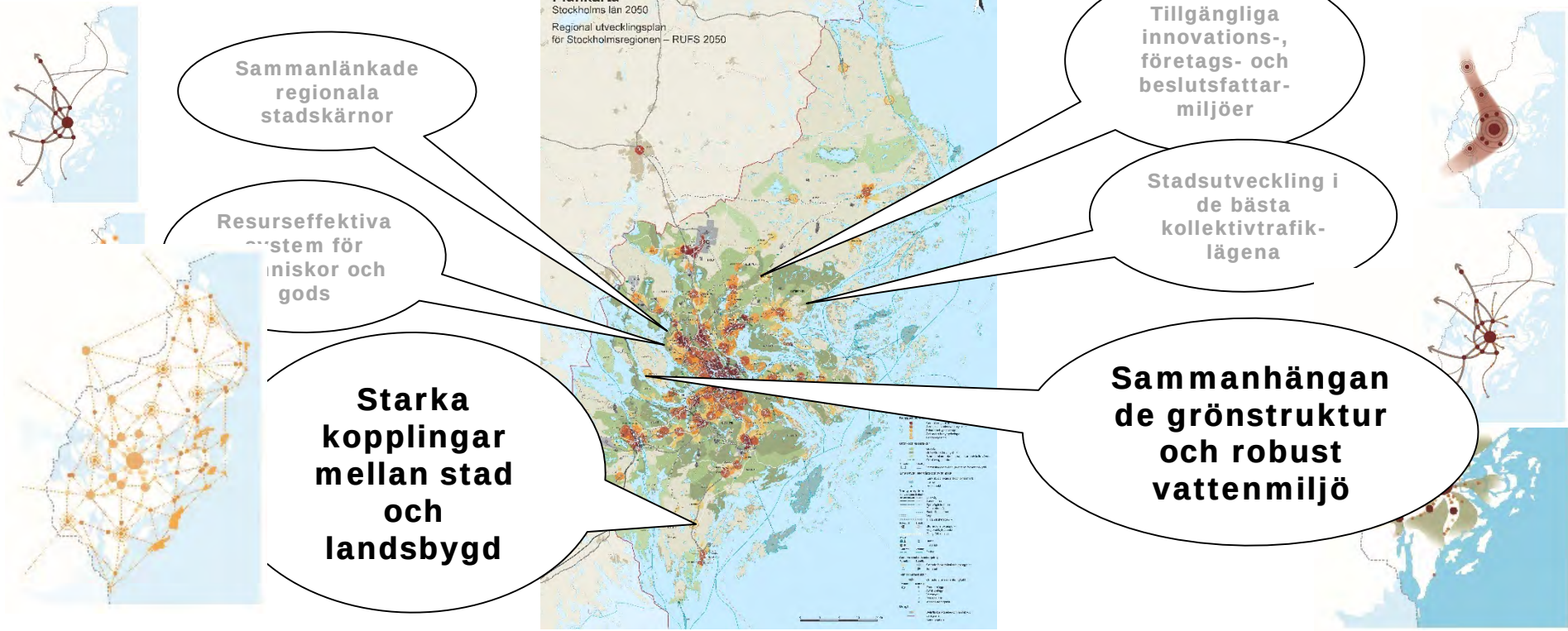
www.regionstockholm.se/verksamhet/Regional-utveckling/regionala stadskärnor

Flerkärnighet Landsbyggsnod Strukturbild

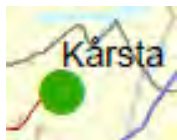
Den regionala utvecklingsplanen (RUFS 2050) bygger på sex rumsliga principer

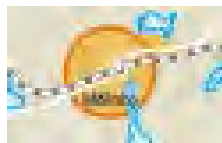
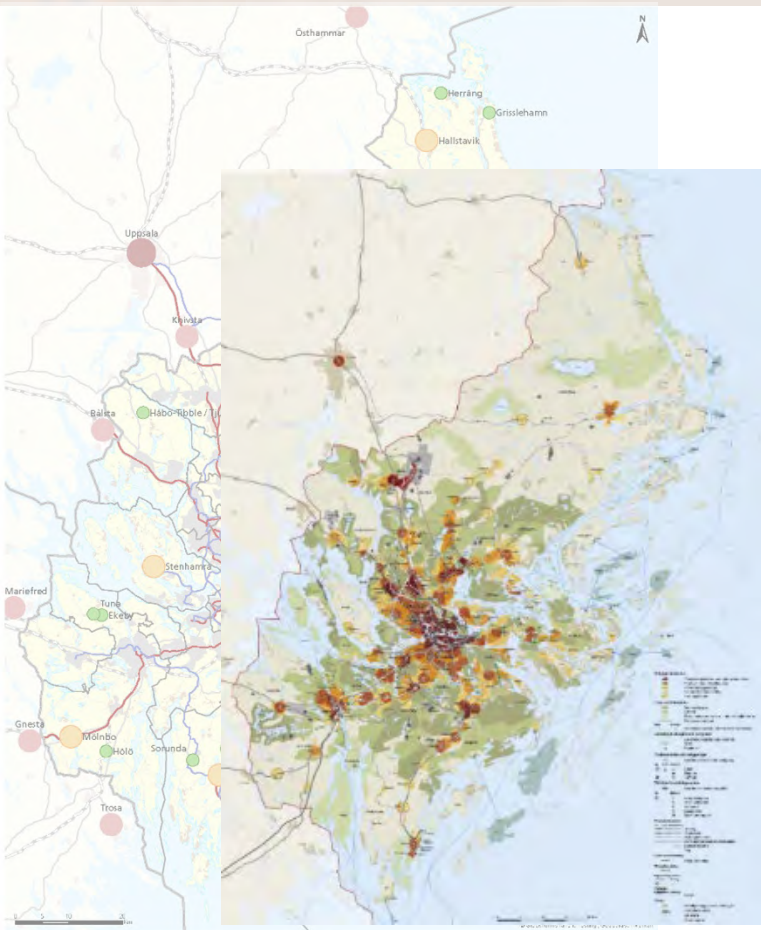
Landsbygdsnod

- Minst 1000 invånare
- Stöd för utveckling i kommunens översiktsplan
- Bytespunkt för kollektivtrafiken
- Bredd av service (skola, livsmedelsbutik, idrottsplats etc.)

Serviceort

- Stöd för utveckling i kommunens översiktsplan
- Minst en hållplats för kollektivtrafik
- Viss service (skola, livsmedelsbutik, idrottsplats etc.)

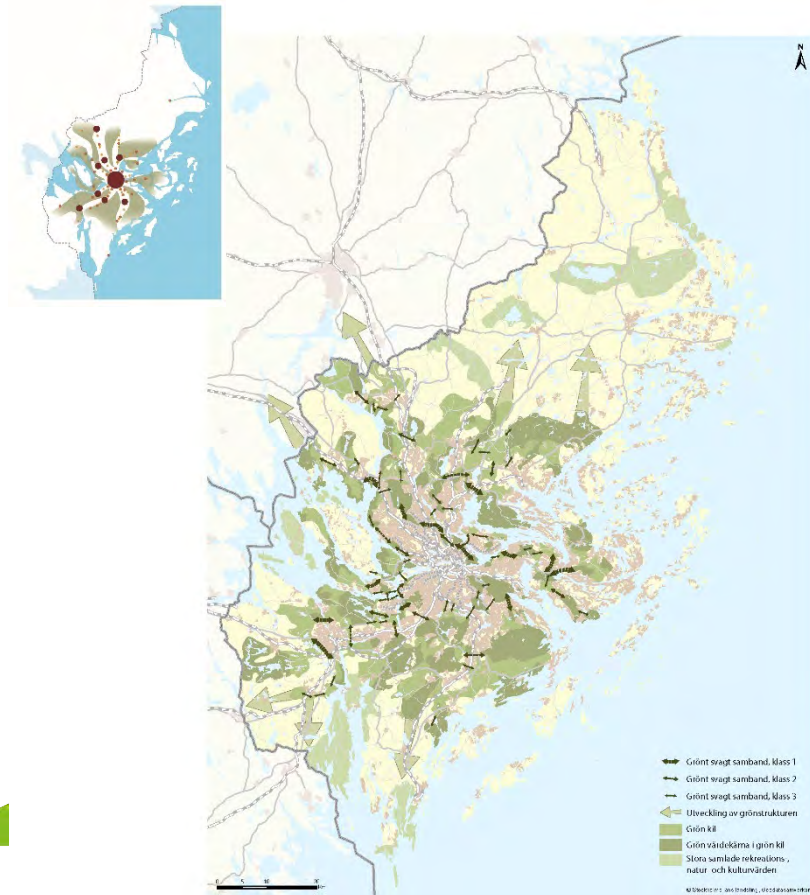

Landsbygdsnod – exempel på förhållningsätt till plankartan:

- Ny bebyggelse och service på landsbygden ska i första hand lokaliseras till landsbygdsnoderna.
- Landsbygdsnoderna bör ges goda kollektivtrafikförbindelser mellan landsbygdsnod, kommuncentrum och regionala stadskärnor.
- Etc etc

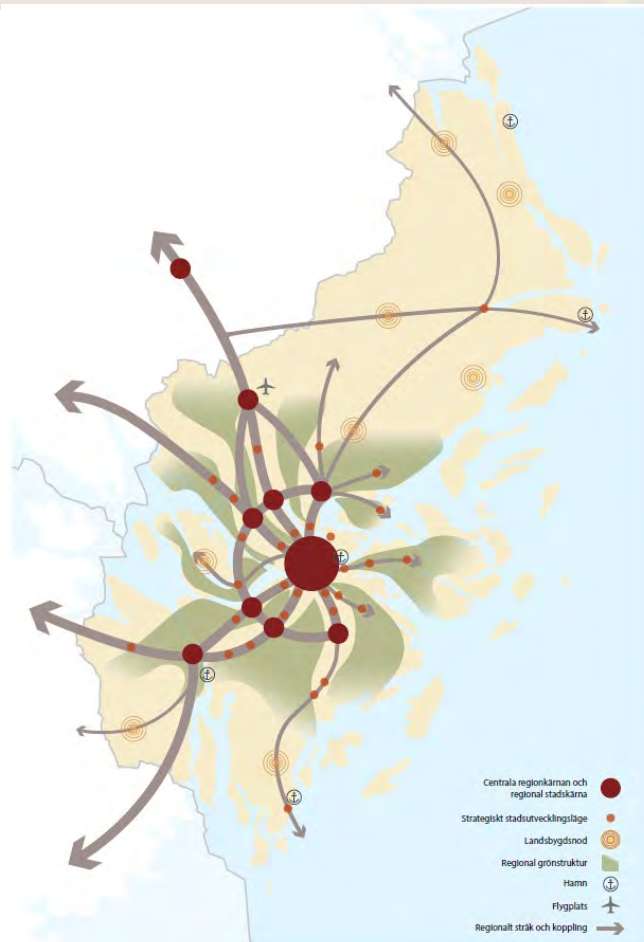
Den regionala grönstrukturen

- Gröna kilar
- Gröna värdekärnor
- Stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden
- Gröna svaga samband

En karta över samma område kan ha helt olika budskap!

Fritid, kultur och idrott i ett regionalt perspektiv

- Exempel

Ett utforskande arbete om attraktiv livsmiljö....

Vad menas med attraktiv.....?

Vad menas med livsmiljö....?

vad är regionalt relevant...?

...tillgång till samhällsservice!

Bygg inte bara bostäder – Bygg hela samhällen!

Hur ska allt få plats? Hur ska vi ha råd?

Vilken typ av samhällsservice är rimlig och relevant?

Vilken framförhållning behövs i ett 2030 och 2050-perspektiv?

Läge och lokalisering för att ge mest samhällsnytta?

Regionalt stöd/samverkan/vägledning?

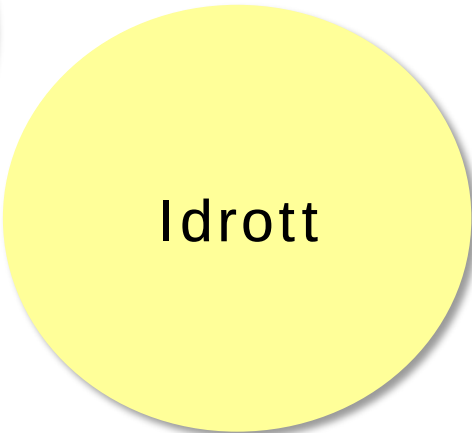

Fyra fokusområden

Regional tillgång, nyckeltal, framräkningar och behov av ytor

Kultur

Idrott

Skola

Hälsa
och vård

Slutrapport RIK

Regional tillgång till
idrottsanläggningar
och kulturskola
12 september 2019

Idrott

Barntäthet och idrottsytor

2015

239

2030

+ 79

2050

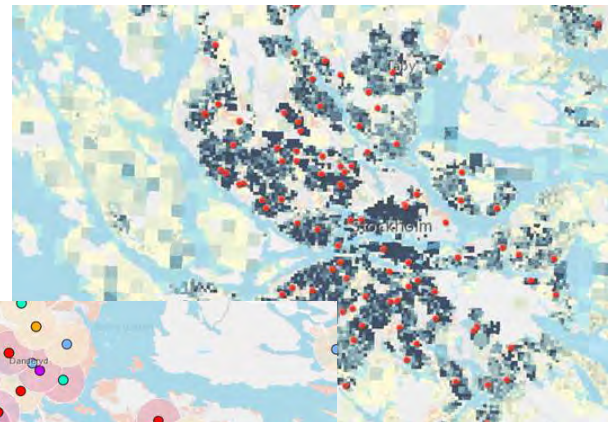
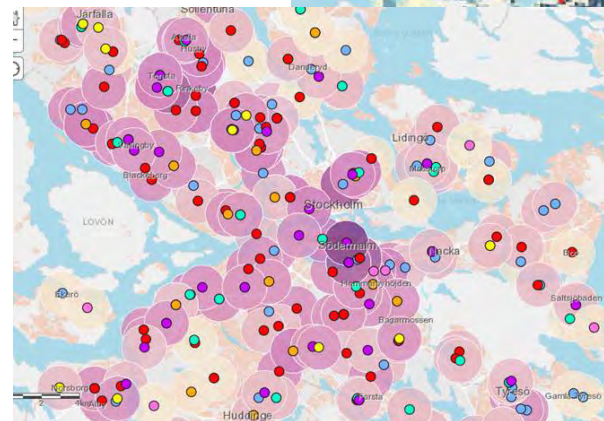

+ 68

11-spelplaner

11-spelplaner

11-spelplaner

Antal barn 1200m från idrottsanläggningar

RIK - Regional tillgång till Idrottsanläggningar och Kulturskola

*Ökad regional tillgång till
idrottsanläggningar och kulturskola
genom plattform för samverkan
mellan kommuner. Metodutveckling
med avtalsmallar mm. Ex*

Sollentuna
Kulturförvaltningen i Region Stockholm

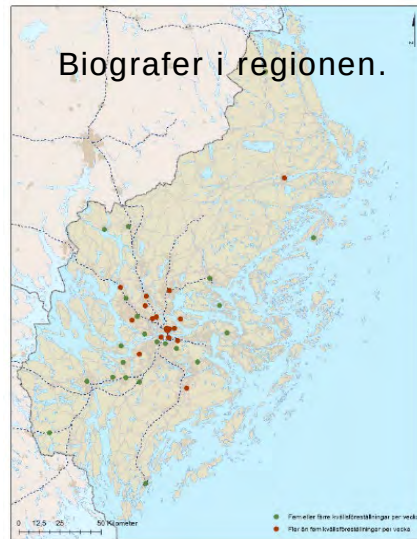

<https://kultur.sll.se/rik>

Kultur

- Bibliotek
- konsthallar
- Biografer
- kulturskola

2015

2030

2050

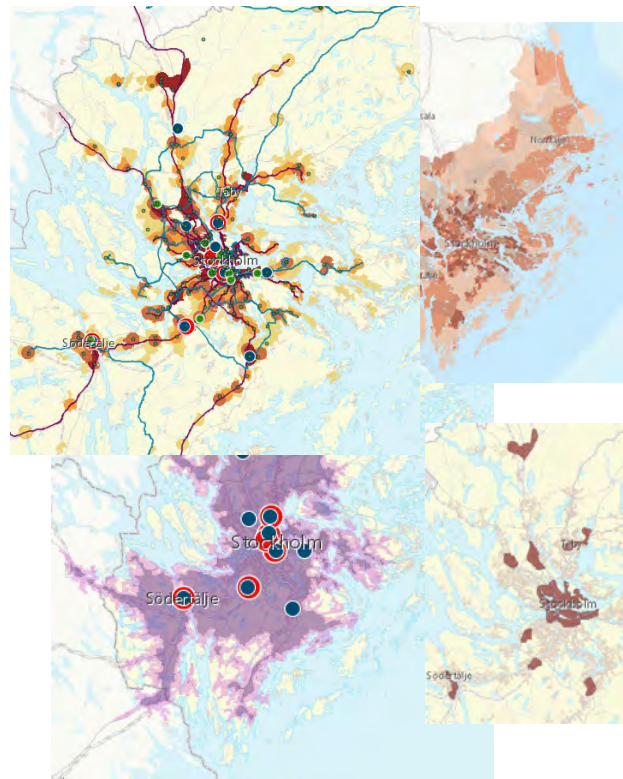

128 bibliotek + 38 bibliotek + 37 bibliotek

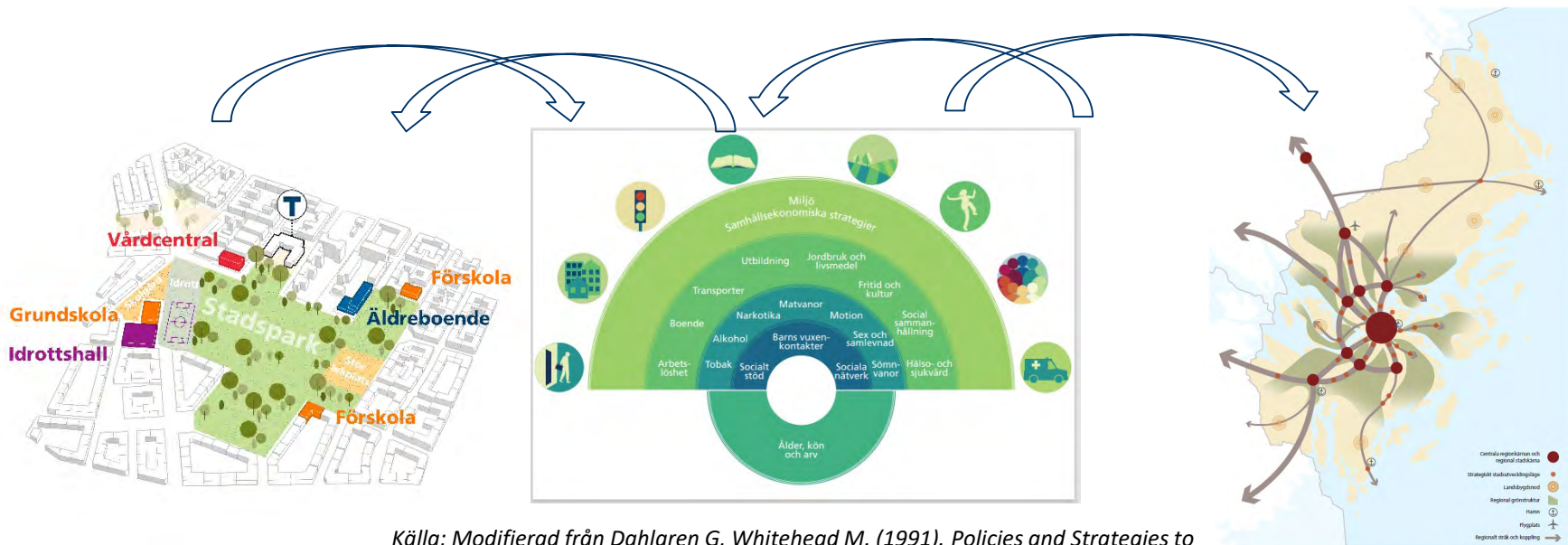
Hälso- och sjukvård

- Behov av strategiska planerings- och beslutsunderlag för att säkra vård i lämpliga lägen.
- regionala analyser, kartor, data och modeller är viktiga verktyg.

Exempel GIS-analyser och kartor som planeringsunderlag

Koppling mellan flerkärnighet, landsbygdsnoder och fritid/kultur/idrott och bebyggelsestruktur

Källa; Modifierad från Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Hitta motiv att "hänga upp"

Nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030

- Strategiskt område; *Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet*

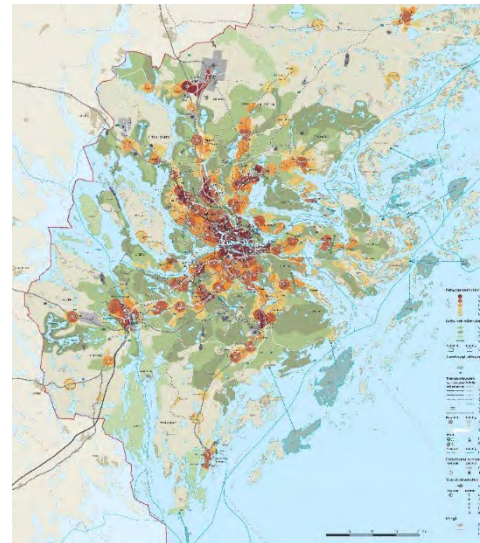
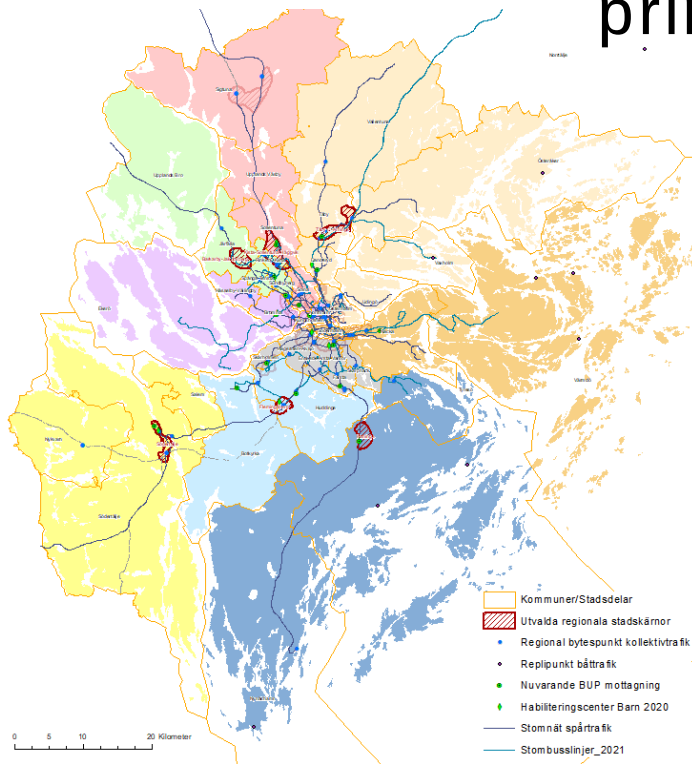
Hälsofrämjande samhällsplanering och strukturbilder

Källa; Modifierad från Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Exempel – planering utifrån geografiska principer för vård

Förslag på nio
ansvarsområden
(olika färger)
för BUP-öppenvård

Kontaktpersoner på HSF i Region Stockholm:

gabriella.noren@sll.se

ulrica.nordstrom@sll.se

A large, dark-colored hot air balloon is floating in the center of the frame against a sunset sky. The sky transitions from a pale blue at the top to a warm orange and yellow near the horizon. Below the balloon, a city is visible, with its lights beginning to glow as dusk falls. The city is surrounded by green spaces and some water bodies. In the distance, other smaller hot air balloons can be seen on the horizon.

Tack för er uppmärksamhet

bette.lundh-malmros@regionstockholm.se

www.regionstockholm.se

Hållbar utevistelse på storförskolor

HUS
Finansierat av FORMAS
2021-2024

**PRESENTATION VID NÄTVERKSTRÄFF HÄLSOFRÄMJANDE
SAMHÄLLSPANERING**

2022 02 24

ANNIKA MANNI

UMEÅ UNIVERSITET

BAKGRUND – OBSERVATIONER AV FÖRÄNDRINGAR I PRAKTIKEN

Kontakter med förskolepraktiken: genom VFU besök på förskolor i Västerbotten och Västernorrland.

Min forskningsbakgrund: Yngre barns meningsskapande, hållbar utveckling, utemiljö och utomhuspedagogik

Initial problemställning/ tankar som väcktes vid mina praktikbesök:

- *Förskolor i Sverige genomgår en stor förändring vad gäller den fysiska miljön både inne och ute. Nya förskolor byggs i storformat, ofta i två våningar och med fler antal barn.*
- *Ökande barngrupper: ekonomiska och strukturella utmaningar, behov av fler förskolor, fler barn/avdelning.*
- *Rapporter om ohälsa och stress bland barn och personal- ”Förskoleupproret”*
- *Ökad medvetenhet om vikten av rörelserikedom och pedagogisk utemiljö för att främja barns hälsa; ökat fokus genom pandemin.*
- *Ökad medvetenhet om barns lek och lärande ute för exempelvis lärande om ekologisk hållbarhet; fler studier inom området.*
- *Frågor som väcktes:*
- *Vilka följder får dessa förändringar för barnen som vistas där, i relation till lek, lärande och god hälsa ?*
- *Vad vet vi om detta i forskning resp. praktik?*

EXEMPEL PÅ "TRADITIONELL" FÖRSKOLA : 1 PLAN, 4 AVDELNINGAR. STOR UTEGÅRD MED NATURMILJÖ.

UMEÅ UNIVERSITET

**EXEMPEL PÅ STORFÖRSKOLA:
2 PLAN 6 AVDELNINGAR.
BYGGD 2019, ENLIGT "MODERN STANDARD" – ARTIFICIELLT
MATERIAL, LITEN UTEGÅRD**

Den nya förskolan ska byggas enligt modern standard och får namnet Rosendal.
Illustration: Arkinova Arkitekter

UMEÅ UNIVERSITET

TIDIGARE FORSKNING OM BARNS UTEVISTELSE

Kroppsmöten - fysisk aktivitet, rörelse och hälsa:

- Mindre än 1/3 av svenska 4-åringar rör sig 60 minuter om dagen.
- Utemiljön viktig för fysisk aktivitet.
- Rutiner för påklädning och tillgång till material ökar barnens fysiska tid ute samt graden av aktivitet. [1, 2, 3]

Naturmöten – utforskande av naturmiljöer:

- Naturupplevelser och konkret utforskande av naturmiljö kan bidra till empati för djur och växter samt ökad kunskap om hållbarhet [4, 5]

Sociala möten – mänskligt relationsskapande:

- Utemiljö stimulerar kreativitet och socialt samspel genom lek [6, 7]

Studier som länkar samman olika former av relationella möten i utemiljö:

- Förskolbarns lek vid kvalitativt goda utemiljöer relaterade till ökad fysisk aktivitet och hälsa [8].
- Barns utforskande och lek vid skapade “skogsträdgårdar” ökade deras relationella möten och lärande på ett positivt sätt [9].

Men, få studier som studerat barns utevistelse och relationella möten som en helhet vid de nya storförskolorna!

PILOTSTUDIE

- Storförskola i två plan med 8 avdelningar och 128 barn, ska bli 140.
- Intervju med två förskollärare
- Samtalspromenad i både ute och innemiljö.
- Fotodokumentation av miljön. (Foton AM eller från kommunens hemsida)

Resultat

- Utformning planerad och genomförd av andra än pedagoger, exempelvis inköptes konstverk för att utsmycka gården, istället för leksaker.
- ”Någon” bestämde att cyklar och gungor inte skulle finnas för att skona personalens ryggar, inga problem hade dock beskrivits kring detta tidigare.
- De små barnen kan inte sova ute längre för inga skärmtak för vagnar byggdes, istället finns särskilda sovrum inne.
- Skogsmiljö endast tillgänglig för de äldsta barnen i det yttersta området. De yngsta måste vara i den inre gården med asfalt och träflis. Turordning för vilka områden man kan vara i begränsar spontan utevistelse men minskar den också kvantitativt.

FÖRSKOLELÄRARNAS UPPLEVELSER

Trots nya förutsättningar med nya lokaler och miljöer har lite eller ingen tid getts för extra planering.

”vi har önskat att få fler möten för att planera och strukturera upp verksamheten, men det hinns inte med och ofta får vi täcka upp som vikarier i andra delar av huset”

Utegården är indelad i tre fällor, på den lilla gården finns inget gräs eller något som stimulerar de små barnens motorikträning eller rörelsekreativitet. På den mellersta gården fick gräsmattorna inte lekas på enligt fastighetsskötarna men:

”det struntade vi i, vi lät barnen åka med stjärtlapparna på gräset för det fanns inget annat att göra när vi varken hade gungor eller cyklar”

UMEÅ UNIVERSITET

MEDVERKANDE I PROJEKTET

FORMAS – ”Att förverkliga de globala hållbarhetsmålen”

Anslag till forskare tidigt i karriären, samhällsnytta betonas.

4 miljoner för åren 2021-2024

Tvärvetenskapligt och nationellt sammansatt forskarteam:

- Annika Manni, Umeå universitet, projektledare
- Håkan Löfgren, Linköpings universitet
- Fredrika Mårtensson, SLU Alnarp
- Andreas Fröberg, Göteborgs universitet
- Therese Eskilsson, Umeå universitet
- (Niki Lindgren, Landskapsarkitekt, SLU Alnarp Fas 1)

Samverkanspart, Umeå kommun:

Musse Andersson, kontaktperson för samverkande förskolor

Erika Åberg och Matz Glantz, Naturskolan för samordning av fortbildning och dokumentation

<https://www.umu.se/forskning/projekt/hallbar-utevistelse-vid-storforskolor--hus/>

FORMAS

UMEÅ UNIVERSITET

VÅR SAMVERKANSPART – UMEÅ KOMMUN

Funktionsprogram (2010, rev 2021)

- Policy för ändamålsenliga lokaler, inför ett behov av att utöka verksamheten.
- Vägledande för uppförande av nya lokaler.
- Miljön bör vara både funktionell och säker.
- Underlag bla. *Barns delaktighet i det fysiska rummet*, OMEP projektet.
- Utvärdering av hur programmet fungerar är påbörjat med fokus på innemiljön, och förändringar görs nu, ex mindre gemensamma ”torg”.
- Utemiljön hamnade lite i skymundan i praktiken men ska nu ges större fokus i och med detta projekt.

UMEÅ UNIVERSITET

PROJEKTETS SYFTE OCH FRÅGOR FORMAS 2021-2024

Syfte

Projektet syftar till att öka kunskapen om vad utformningen (och användningen) av förskolors utemiljöer, framförallt vid olika typer av storförskolor, kan betyda för barns hälsa samt relationsskapande med varandra och naturen som del av ett lärande för hållbarhet.

Projektet syftar specifikt till att bidra till ökad medvetenhet och kunskap om utemiljö och dess betydelse för barn och verksamhet i Umeå Kommuns förskolor.

Några frågor vi undersöker:

- Hur kan utformningen av utemiljöer vid (nya) förskolor stödja barns fysiska aktiviteter och relationella interaktion med miljön?
- Hur kan barns utforskande lek i förskolans utemiljö bidra till deras lärande om ekologisk och social hållbarhet?

FAS 1A. KARTLÄGGNING

A. Pedagoger observerar aktiviteter på kartunderlag, 3 dagar av ordinarie verksamhet. Platser och rörelser samt egen erfarenhetskarta.

UMEÅ UNIVERSITET

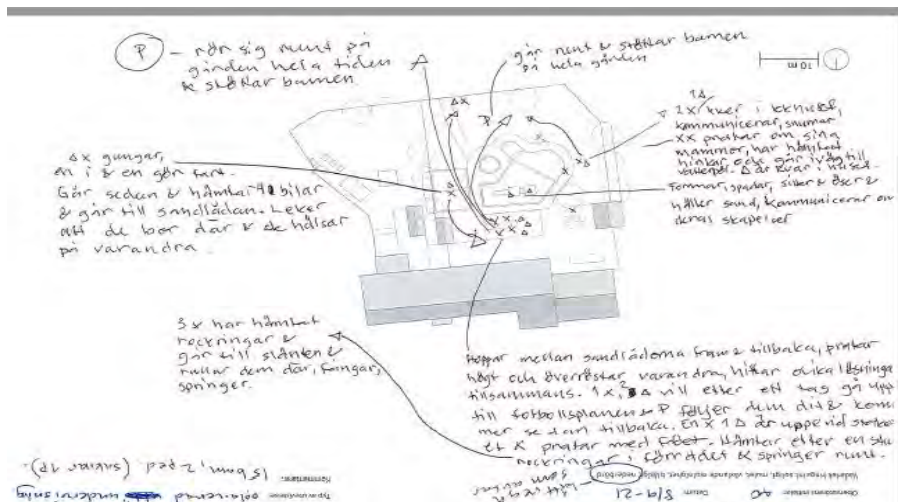
FAS 1 B. GUIDAD RUNDTUR

UMEÅ UNIVERSITET

FAS 1C. INTERVJUER

1. Berätta om era observationer
2. Rörelse, intensitet och kvalitet
3. Naturmöten, plats och kvalitet
4. Lek och social interaktion
5. Utemiljöns användning och funktion (alla årstider)
6. Övriga erfarenheter?

RESULTAT ANALYSERAS INOM OLIKA OMRÅDEN

1. *Förskolegårdars förändring över tid* - Kvantitativ beskrivande jämförelse av basdata ex; typ av byggnad, yta ute, antal barn, tid ute, typ av utemiljö etc enl OPEC / Boverket.
2. *Utomhuspedagogiska diskurser i förskolan*. Olika typer av synsätt på utemiljön och dess pedagogiska funktion och värde.
3. *Barn och pedagogers användning av utemiljöer*.
Observationsunderlag
4. Förskolegårdars utformning med särskilt fokus på de yngsta barnens (1-2 år) behov.
5. *Vinter*- unikt datamaterial

Slutresultatet hoppas vi ska kunna ge stöd för riktlinjer av uppförande och utformning av förskolor och deras utemiljöer!

FÖRDJUPNING AV FAS 1- UTEGÅRDAR VINTERTID

UMEÅ UNIVERSITET

STUDENTARBETEN KOPPLADE TILL VÅRT PROJEKT

UPPSATSER:
Kulturgeografiska institutionen

Förskolebarns möjligheter till naturmöten

Förskolors tillgänglighet till naturpräglade grönområden utanför förskolan som en förutsättning för att erbjuda barn naturmöten

Lovisa Manni

UMEÅ UNIVERSITET

Utomhusverksamhetens betydelse för barns fysiska aktivitet

Öppna ytor och naturmark ger spring i benen

Sofia Lindfors och Joella Snickars

Examensarbete, 15 hp
Examensarbete för förskollärarexamen, 15 hp
Ht 2021

UMEÅ UNIVERSITET

Förskolebarns möjligheter till naturmöten

Kandidatuppsats, 15hp

Samhällsplaneringsprogrammet

Författare: Lovisa Manni

Handledare: Sofia Cele

<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1634587/FULLTEXT01.pdf>

UMEÅ UNIVERSITET

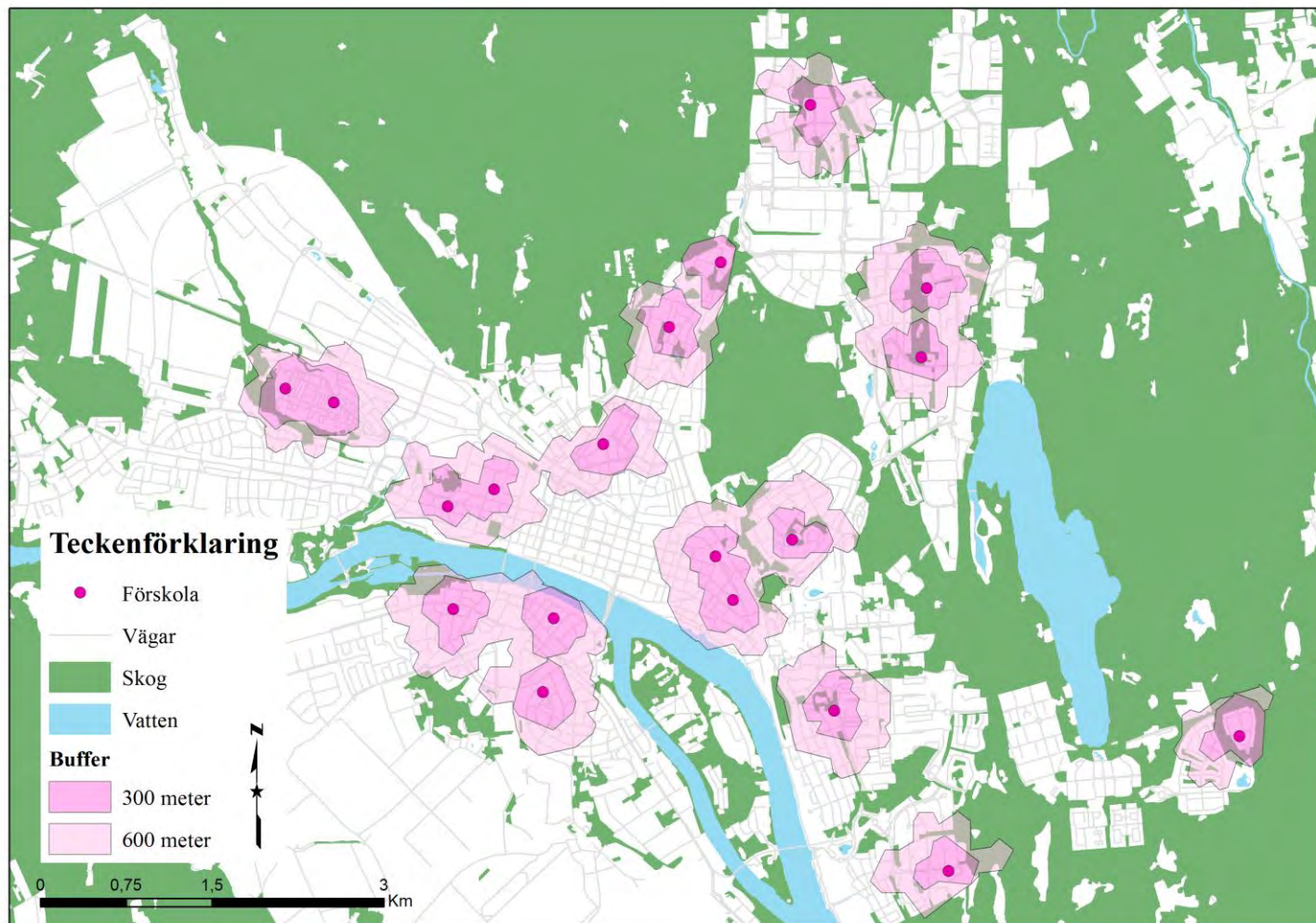
METOD

- Flermetodsforskning:
Gå-intervjuer med
fyra förskolor, GIS-
analyser samt GPS-
mätningar

Förskola	Tillgänglighet till grönområde (inom 300m)	Typ/Byggår	Antal våningsplan	Informant vid respektive förskola
Förskola A	Nära	Äldre produktion	1	Förskollärare A
Förskola B	Nära	Nyproduktion	2	Förskollärare B
Förskola C	Långt	Äldre produktion	1	Förskollärare C
Förskola D	Långt	Nyproduktion	2	Förskollärare D

Tabell 2. Visar deltagande förskolor för gå-intervjuer.

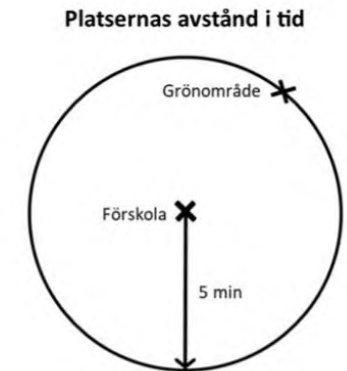

UMEÅ UNIVERSITET

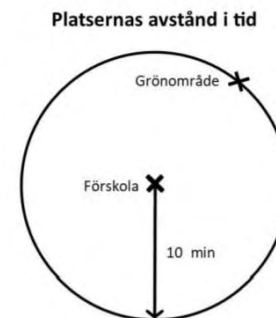
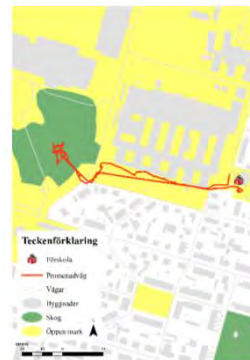
Förskola A

- Grönområde inom fem minuters gångavstånd. Besöker cirka en gång i veckan.
- Promenadväg: grönstråk, fritt från bilar, lättframkomligt och tryggt.
- Grönområdets kvalitet: tydlig naturprägel, där en artrik, vild och rymdkaraktär är tydligast.
- Aktiviteter: planerade aktiviteter kopplade till biologi och hållbarhet samt fritt utforskande av naturen.
- Förskola A har sammanfattningsvis bra förutsättningar för naturmöten.

Förskola D

- Tillgång till ett grönområde med tio minuters gångavstånd. Besöker cirka en gång i veckan.
- Promenadvägen: på gångbanor, fritt från bilar, lättframkomligt och tryggt.
- Grönområdets kvalitet: inte en tydlig naturpräglad karaktär, men det finns vissa inslag av samtliga parkkaraktärer.
- Aktiviteter: främst planerade aktiviteter kopplat till samarbete och rörelse, men även till biologi och hållbarhet.
- Förskola D har delvis förutsättningar för naturmöten.

1 ÖVERSIKTLIG GIS-ANALYS AV FÖRSKOLORNAS NÄRHET TILL NATURPRÄGLADE GRÖNOMRÅDEN

- Hur långt de går varierar till följd av barnens ålder och kapacitet
- Stor vikt att själva förskolegården de vistas på har en bra kvalitet där de får möta natur
- Färdvägen är ofta inte bara en transportsträcka, utan en upplevelse och aktivitet i sig
- Prioritering av aktiviteter
- Färdvägen: trygg, bilfri, grönstråk
- Tid att vistas i naturen

UMEÅ UNIVERSITET

2 ANALYS AV HINDER OCH BEGRÄSNINGAR ENLIGT ETT TIDSGEOGRAFISKT PERSPEKTIV

- Handlingsutrymmets storlek
- Personalbrist, tidsbrist och brist på planeringstid
- Många saker som ska in i undervisningen, prioritera bland alla aktiviteter
- Intresse och motivation hos personalen
- Vinter och årstidsväxlingar

3 GRÖNOMRÅDETS KARAKTÄR OCH ANVÄNDNING

- Skillnad på de olika grönområdenas kvalitet
- Aktiviteter korrelerar till bestämda parkkaraktärer
- Kvaliteter förstärker och försvagar varandra
- Planering för framtiden (Grahns parkkaraktärer)

SLUTSATSER

- Många faktorer som samspelar eller begränsar för att en promenad till närliggande grönområde ska ske.
- Stor fördel om det finns mer naturmark på själva förskolan, där är de redan ute stor del av dagen och det är inte lika många hinder som måste övervinnas.
- Likvärdig förskola oavsett geografisk placering?
- Förbättra befintliga gårdar och planera för nya förskolor

FRÅGOR OCH FEEDBACK!?

Tack för att ni lyssnade!

/ Annika

Photo by [Robert Collins](#) on [Unsplash](#)

REFERENSER

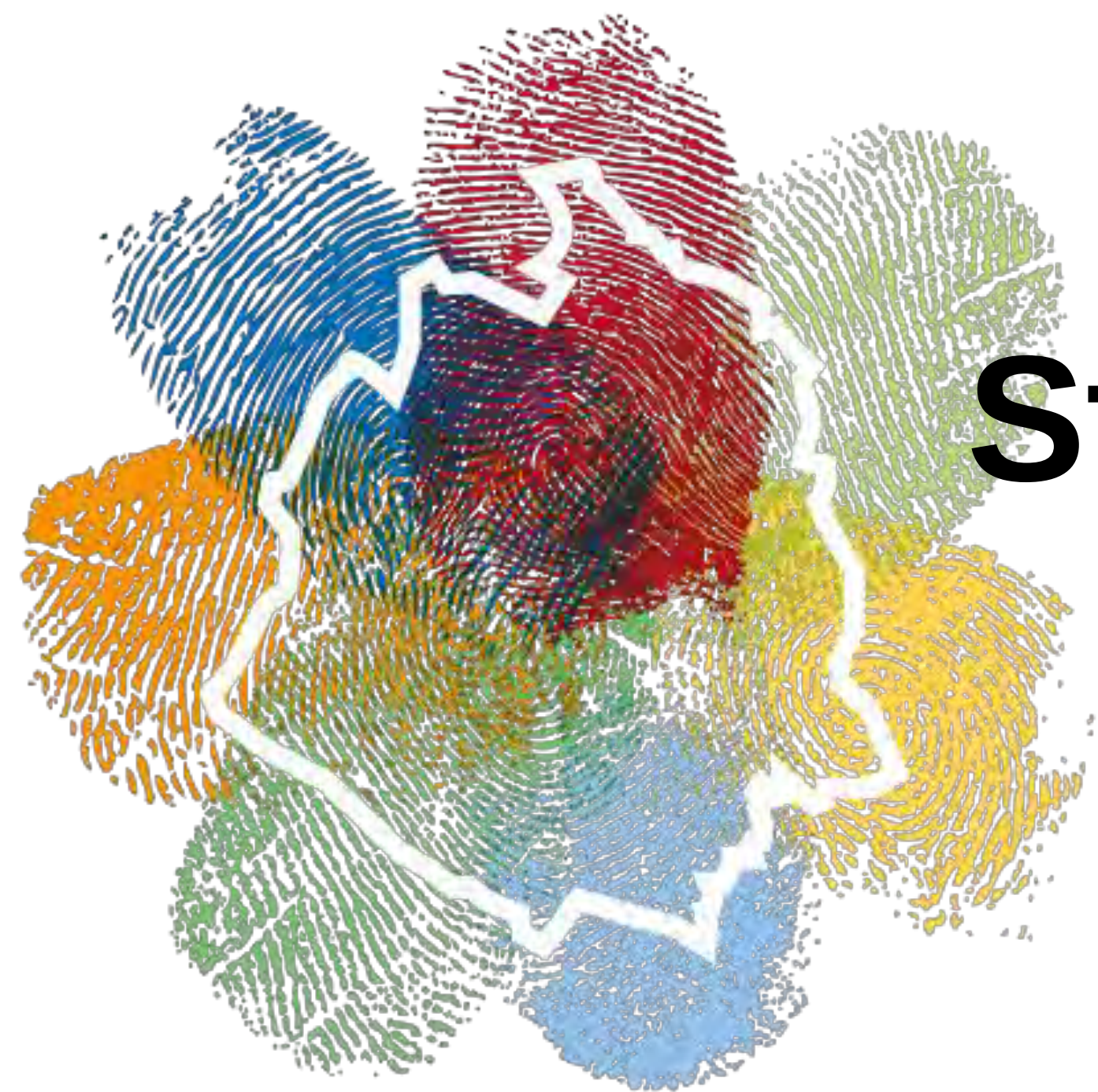
1. Wikland M, Friedl A. (2018) *Förskolans förutsättningar för att främja fysisk aktivitet. Kartläggning år 2016 av påverkande strukturer och faktorer bland förskolor i Stockholms län*. Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, Stockholms läns landsting. Rapport 2018:3.
2. Silva KS, Garcia LMT, Rabacow FM, de Rezende LFM, de Sá TH (2017) Physical activity as part of daily living: Moving beyond quantitative recommendations. *Preventive Medicine*. 2017;96:160-2.
3. Berglind, pågående studie, *Barn på små gårdar rör sig mindre*.
4. Caiman, C., & Lundegård, I. (2014). Pre-school children's agency in learning for sustainable development. *Environmental Education Research*, 20(4), 437-459. doi:10.1080/13504622.2013.812722 ,
5. Ärlemalm-Hagsér, E. (2013). Respect for Nature--A Prescription for Developing Environmental Awareness in Preschool. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 3(1), 25-44.
6. Sandberg, A. (2008). *Miljöer för lek, lärande och samspel*. Lund: Studentlitteratur.
7. Engdahl K. (2014) *Förskolegården: En pedagogisk miljö för barns möten, delaktighet och inflytande*. Umeå. Diss. Umeå universitet.
8. Söderström, M., Boldemann, C., Sahlin, U., Mårtensson, F., Raustorp, A., & Blennow, M. (2013). The quality of the outdoor environment influences children's health – a cross-sectional study of preschools. *Acta Paediatrica*, 102(1), 83-91. doi:10.1111/apa.12047
9. Askerlund, P., & Almers, E. (2016). Forest gardens – new opportunities for urban children to understand and develop relationships with other organisms. *Urban Forestry & Urban Greening*, 20, 187-197

Del 3. Fritid, kultur, idrott, service – på karta idag och i framtiden

- Strukturbildsarbetet i Region Norrbotten
- Vad är en strukturbild, regionala nivå, regional relevans

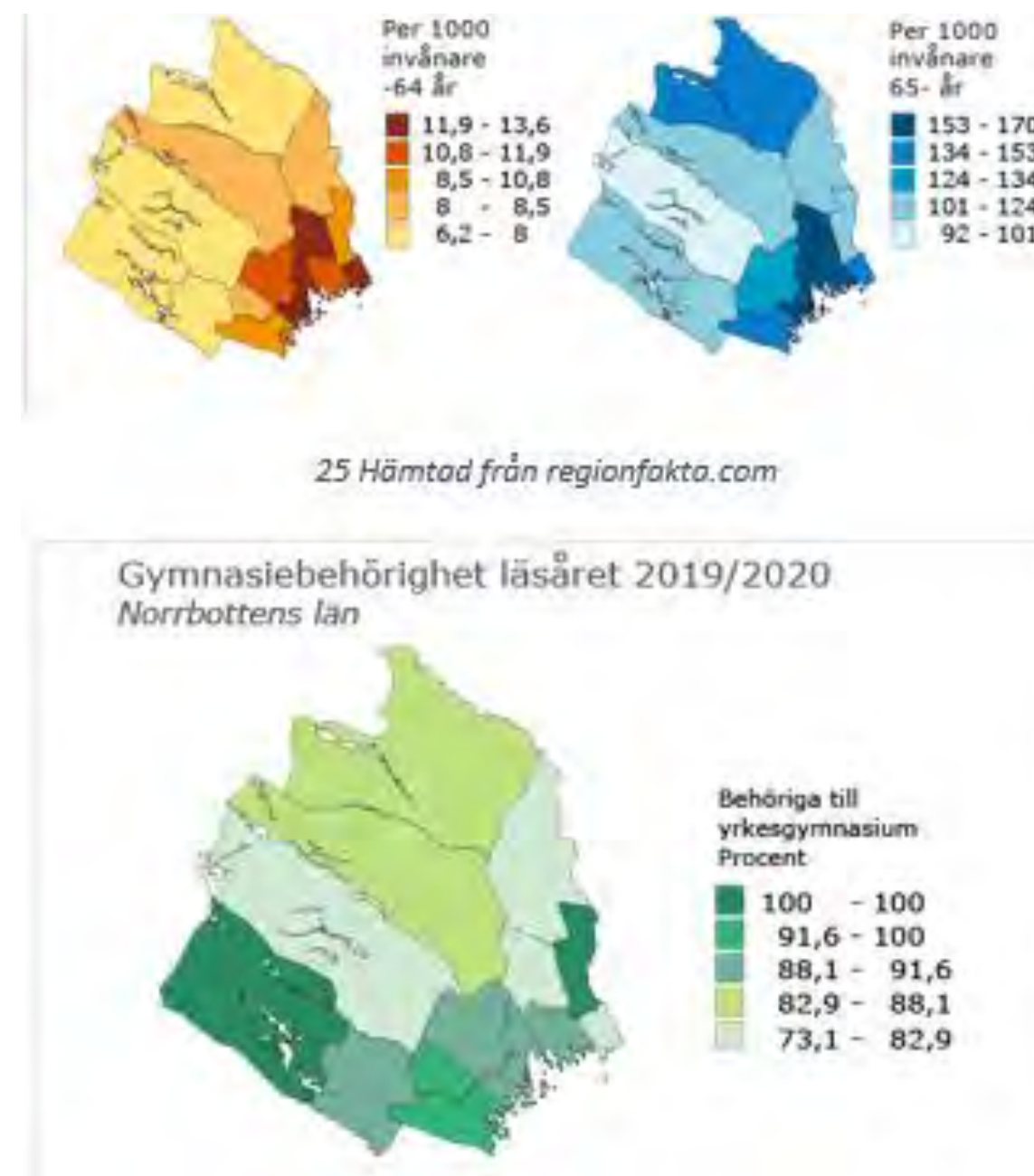
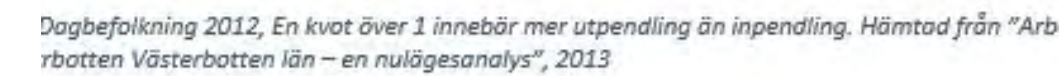

Strukturbild Norrbotten 2020-2023

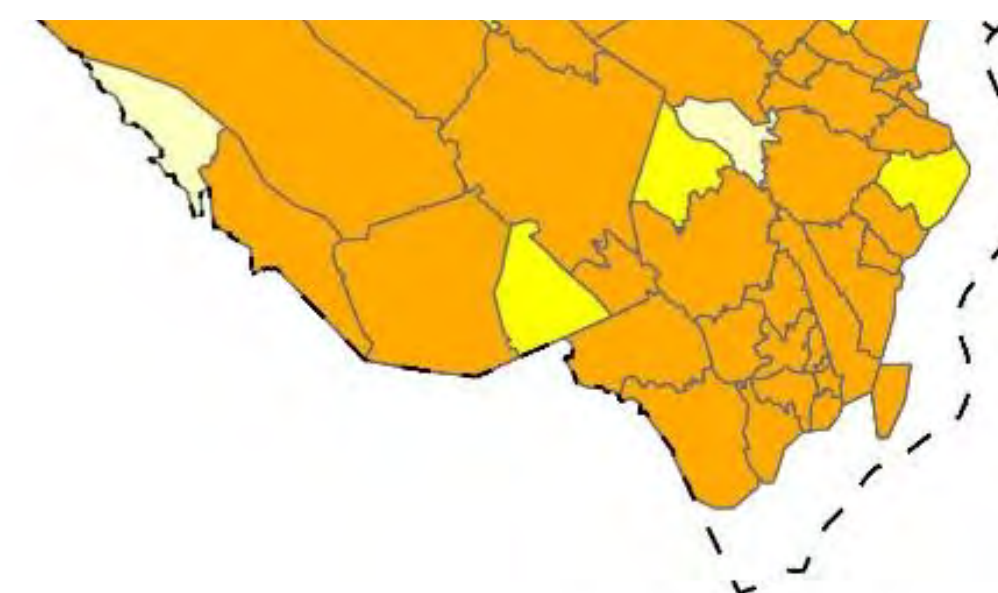
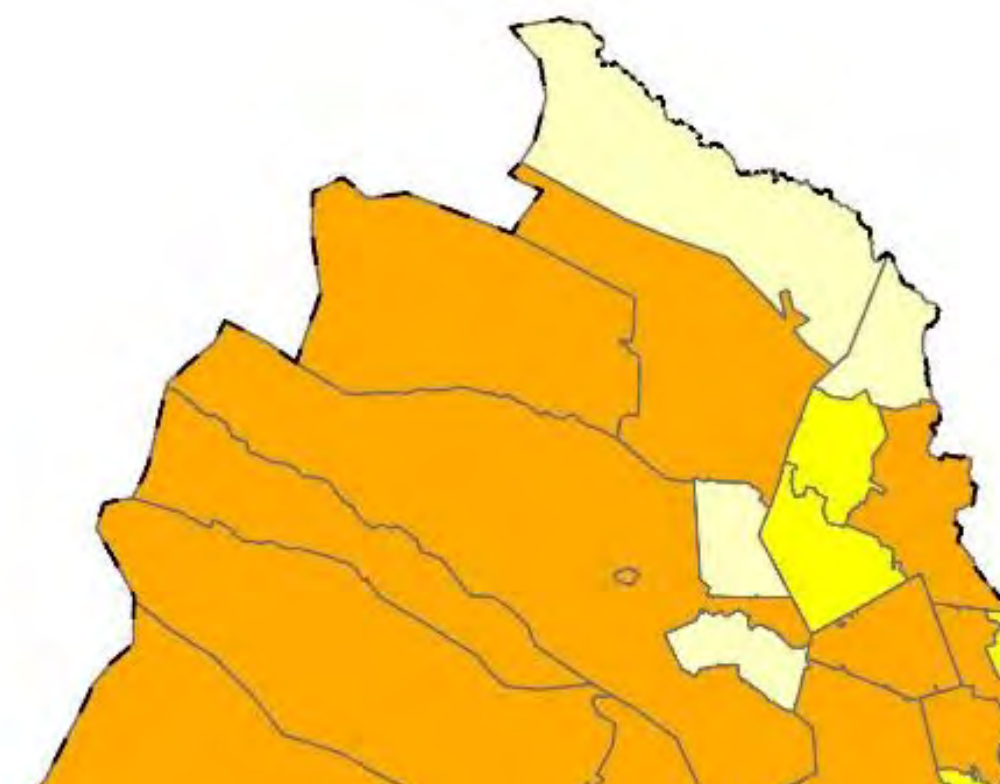
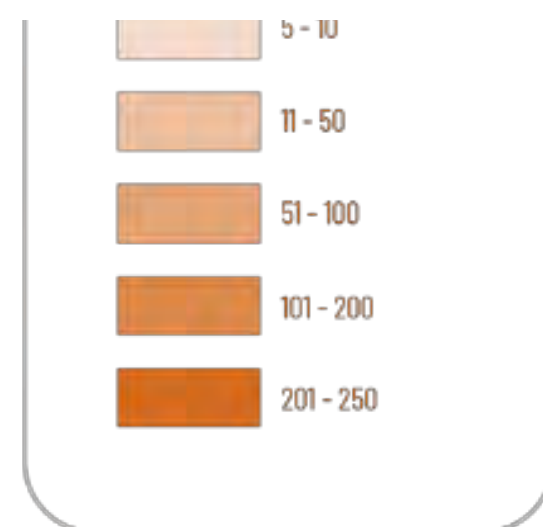
Sätt strategin i geografin

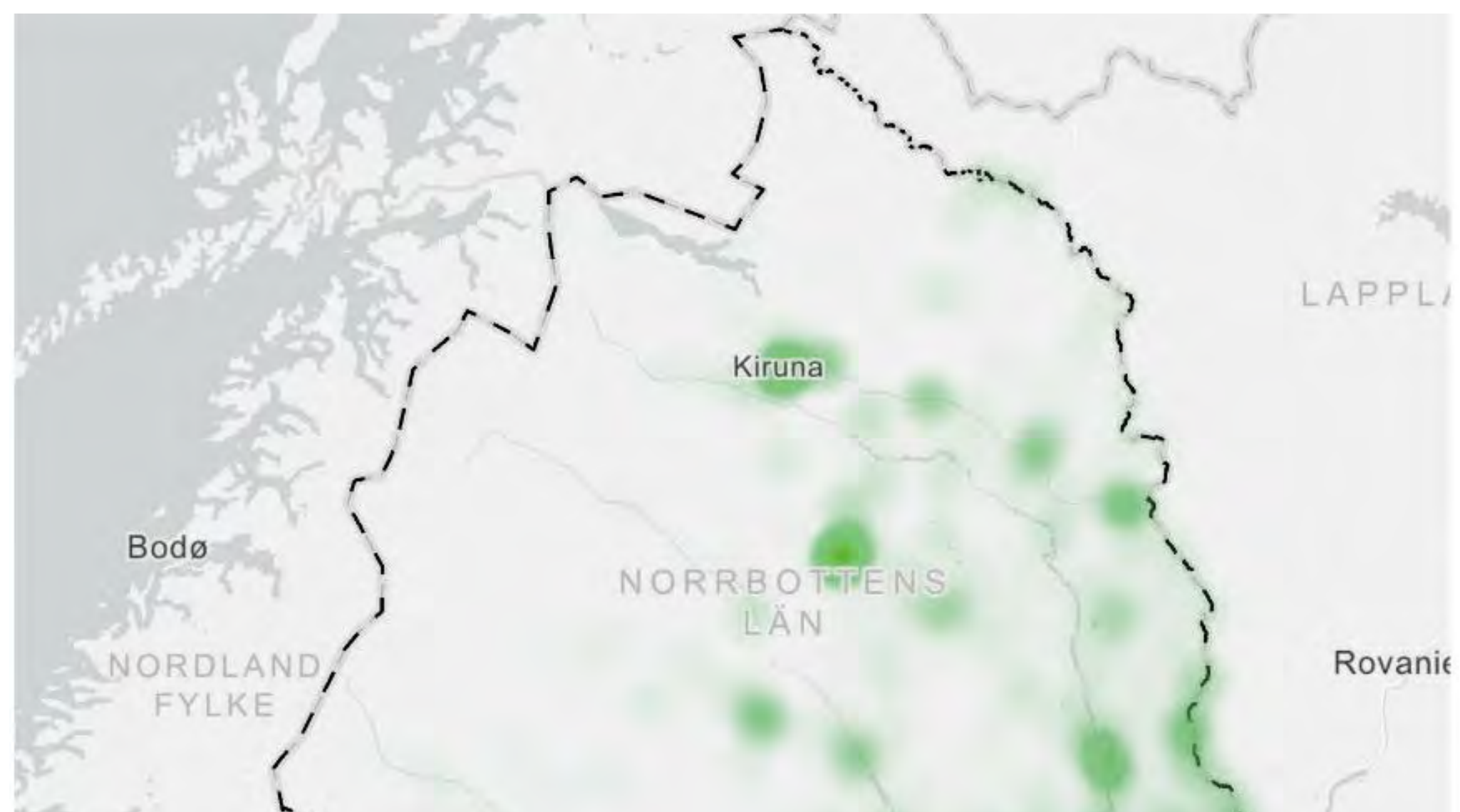
- Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer
- Hållbara transporter och tillgänglighet
- Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning
- Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap

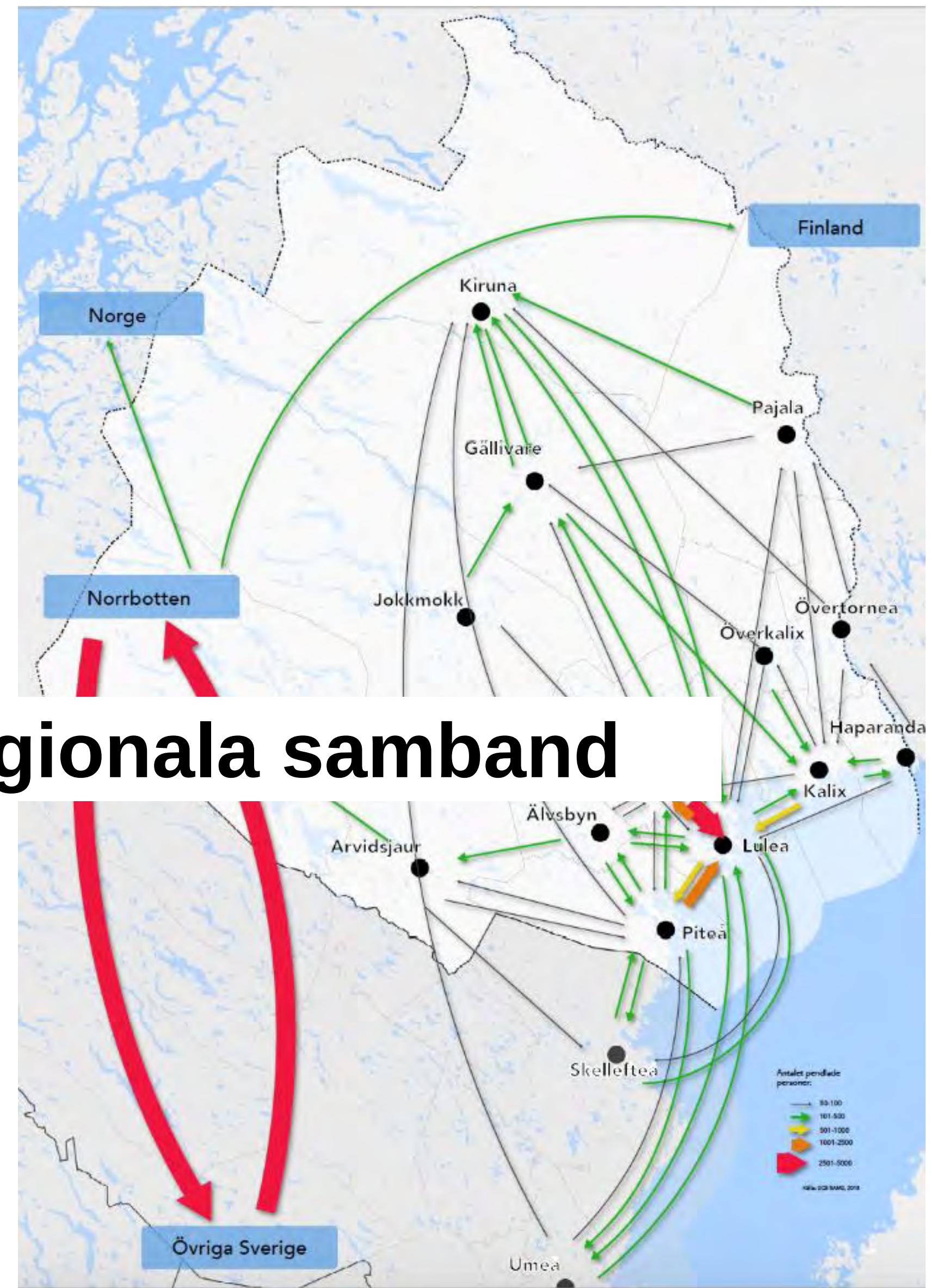

Strukturbilder förmedlar geografisk kunskap om regionen

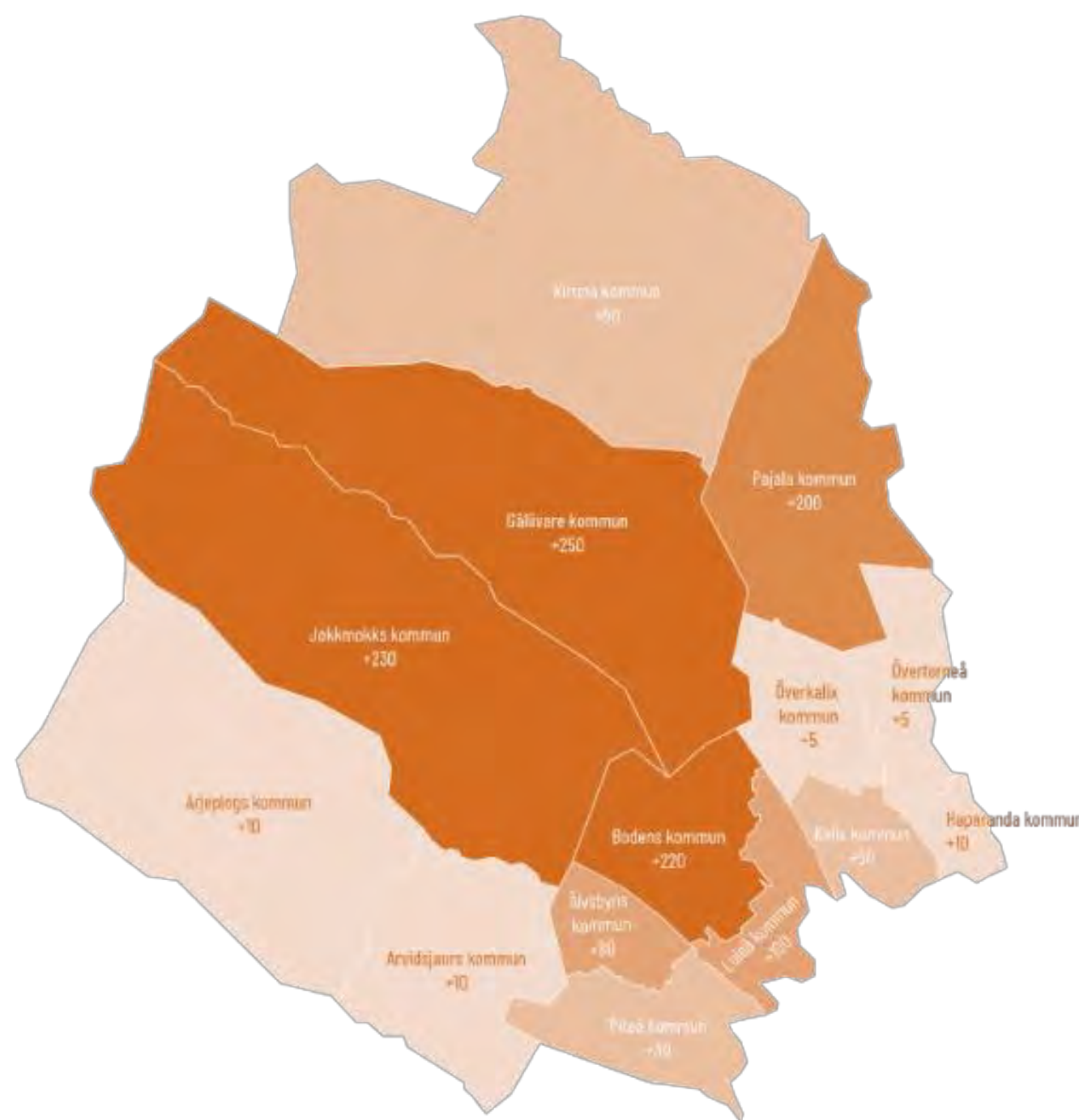

Strukturbilder visar rumsliga regionala samband

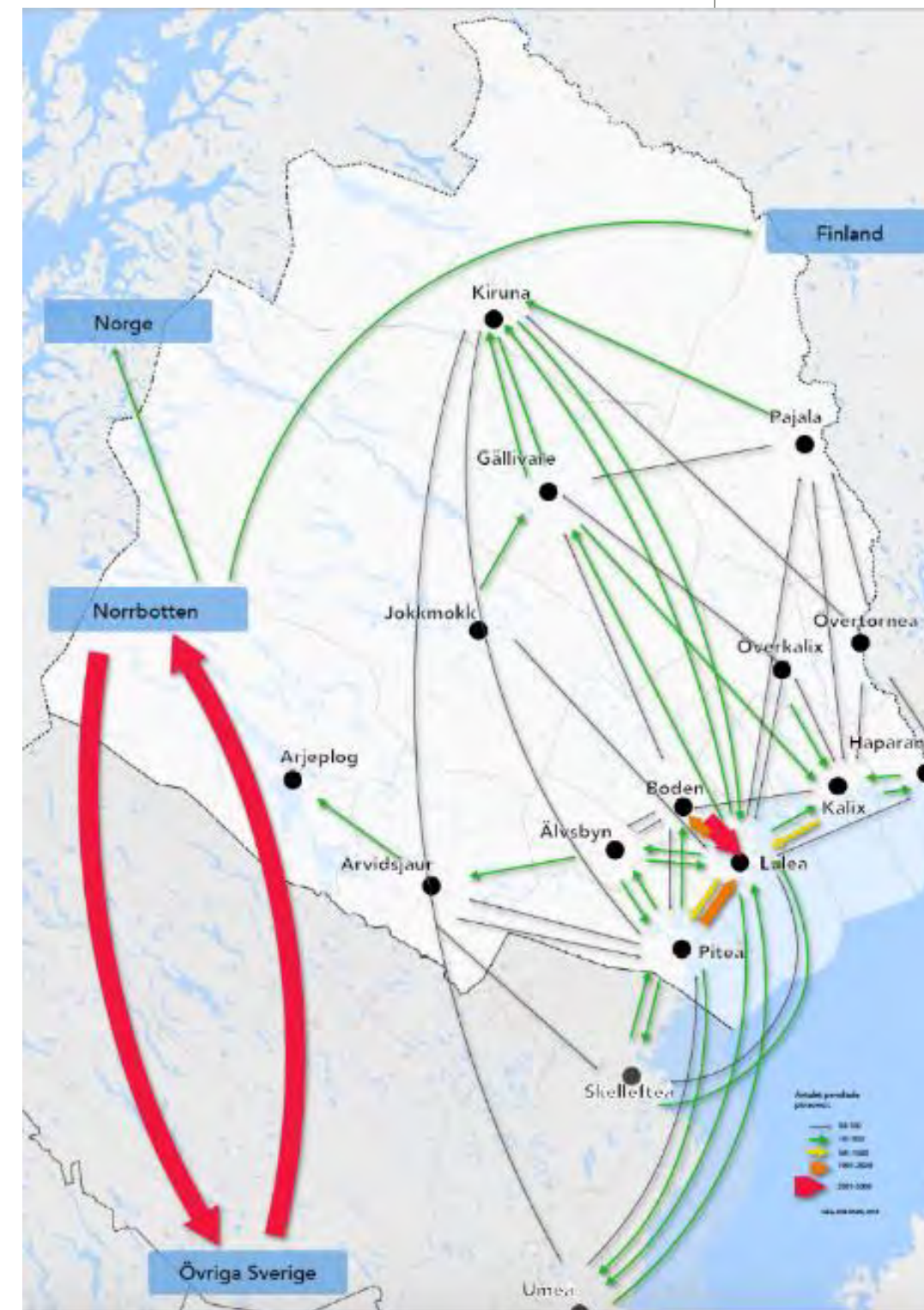

Pågående tematiska fördjupningar i Strukturbild Norrbotten

Elförsörjning

Hållbara transporter

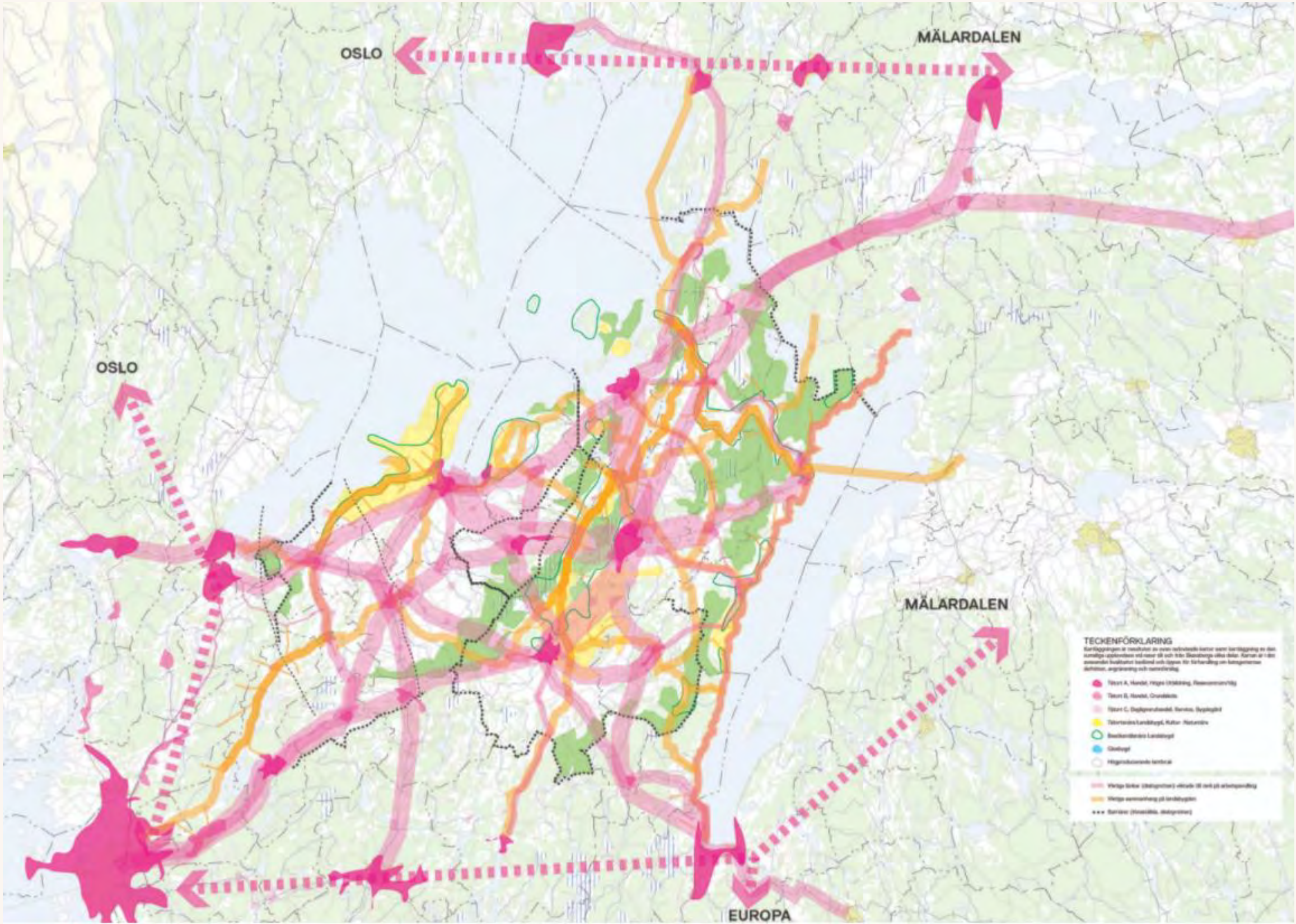

Attraktiva livsmiljöer

Strukturbilder

Skaraborg

Göteborgsregionen

Sörmland

Om Fritid, kultur, idrott, service i strukturbilder

Workshop i grupper på karta

Det här menar vi med: **goda, gestaltade hälsofrämjande attraktiva livsmiljöer för oss i Norrbotten?** Material från workshop 7 dec.

Övning 1. Hur är det att leva i Norrbotten idag och hur vill vi att det ska vara i framtiden?
Utmaningar och möjligheter – urval inom dagens tema samt komplettera med nya lappar.

Övning 2. Använd kartan och markera platser, områden och samband av regional betydelse, inom dagens tema.

A) Vad är viktigt att bevara och stärka?

B) Vad saknas idag och vad vill vi utveckla i framtiden?

Tack för idag!

Nätverkets arbetsgrupp

Lizah Lund, Region Norrbotten mfl

Tyréns uppdragsgrupp

Karin Willis, karin.willis@tyrens.se

Minna Jersenius, minna.jersenius@tyrens.se

Karin von Sydow, karin.von-sydow@tyrens.se

